

Bildande av naturreservatet Stamsjövägen i Oskarshamns kommun i Kalmar län

Länssstyrelsens beslut

Länssstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn ska vara naturreservatet Stamsjövägen.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Stamsjövägen
Län:	Kalmar
Kommun:	Oskarshamn
Församling/socken:	Misterhult
Topografisk karta:	6G SO
Ekonomisk karta:	6G 2h
Naturgeografisk region:	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar
Kulturgeografisk region:	Östra Götalands mellanbygder
Fastighet och ägarkategori:	Köksmåla 10:1, Sveaskogs Förvaltnings AB
Areal:	45,2 ha
Landareal:	42,3 ha
Förvaltare:	Länssstyrelsen i Kalmar län

2013-11-05

511-3758-12

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara de värdefulla livsmiljöerna blandskogar, ädellövskogar, trädklädda och öppna våtmarker samt sjöar med tillhörande naturvärdeskvaliteter i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets livsmiljöer och arter.

Syftet uppnås i huvudsak genom fri utveckling av våtmarker, friställning av ek och reduktion av gran i ädellövskog och blandskog, restaurering av ung barrskog till blandskog och efter utredning eventuell igenläggning av diken i våtmark.

Skälen för beslutet

Stamsjövägens naturreservat ligger mellan Stamsjövägen och Stora och Lilla Grytsjön i Köksmåla kronopark. I detta område har den storblockiga terrängen inneburit att effektivt jord- och skogsbruk försvårats, vilket i sin tur inneburit att höga värden knutna till en kontinuerlig beskogning kunnat hålla sig kvar. Inte minst finns höga värden knutet till senvuxen ek. Blockigheten innebär även ett naturligt stort ljusinsläpp till marken och på trädstammar. Mellan stenpartierna har mossmarker, trädklädda myrar med både björk och tall samt aspområden etablerat sig. Rödlistade arter såsom lunglav, eksinn och bleckticka förekommer i området.

Reservatet ligger i områden som i länets strategi för skydd av skog pekats ut som värdetrakt för triviallövskog och ädellövskog och det bidrar även till skyddet av alla dessa skogsmiljöer. Områdets ädellövskogar och lövsumpskogar är prioriterade skogstyper i skyddet av skog enligt samma strategi. Det ligger även tillsammans med bl.a. naturreservatet Bockemålen och naturreservatet Köksmåla i ett kluster av lokaler med höga naturvärden, något som bidrar till att långsiktigt kunna bevara de arter som förekommer i områdena. Den trädklädda myren i områdets sydvästra del är utpekad i Skogsstyrelsens sumpskogsinventering där den fått näst högsta klass. Tre stora områden, omfattande totalt 19 ha har pekats ut som nyckelbiotop i Sveaskogs inventering. Ytterligare stora delar har skötts med naturvårdsändamål. I inventeringen av statlig skogsmark som utfördes av Länsstyrelsen 2003 på uppdrag av regeringen har detta bekräftats och Stamsjövägen har redovisats som ett skyddsvärt objekt med höga naturvärden.

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljökvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Områdets värden kan påverkas negativt av avverkning och andra skogliga åtgärder, dikning, vattenreglering och andra åtgärder som förändrar hydrologin, samt av olika exploateringsföretag. Det behöver därför särskilt skyddas. Länsstyrelsen bedömer att de all-

2013-11-05

511-3758-12

männas intressena överväger den enskildes och att området därför bör förklaras som naturreservat.

Länssstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Länssstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länssstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser för allmänhetens friluftsliv att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av regelgivningen.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länssstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller parkeringsplats.
3. Anlägga hamn eller brygga eller anordna uppläggnings- eller förtöjningsplats för farkoster eller flytdockor.
4. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
5. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning eller dra fram ledning eller rör i vattnet eller på botten.
6. Anordna upplag.
7. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
8. Bedriva täkt av något slag eller bedriva mineralutvinning.
9. Utföra någon form av prospektering av alger, sand, grus, olja, gas eller andra mineralfyndigheter.

2013-11-05

511-3758-12

10. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, påla, utfylla eller tippa.
11. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
12. Dika.
13. Plöja, harva, eller fräsa.
14. Odlar upp skogsmark eller våtmark.
15. Tillföra växtnäringsämne (exempelvis stallgödsel, handelsgödsel, rötslam) jordförbättringsmedel eller kalk.
16. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
17. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd.
18. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
19. Plantera eller så träd eller buskar.
20. Plantera in eller sätta ut växt- eller djurart.
21. Framföra motordrivna fordon annat än på befintliga vägar, för jordbrukets behov eller i samband med jakt för transport av skjutna älg, hjort eller skjutet vildsvin.
22. Anlägga fiskodling eller odling av andra växt- eller djurarter i vattenområdet.
23. Släppa ut avloppsvatten, kylvatten, varmvatten eller tankspolvatten.
24. Utföra vattentäkt, vattenreglering, vattenöverledning eller andra åtgärder i vattenområdet som kan leda till att vattnets djup eller läge förändras.

Det är förbjudet att utan Länssstyrelsens tillstånd:

25. Anlägga led, bro eller spång, bredda befintlig väg eller uppföra vägbom.
26. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål, markeringar eller liknande anordning eller göra inskrift.
27. Utföra rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge.
28. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.

Föreskrifterna under A gäller inte vid drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde.

2013-11-05

511-3758-12

Utan hinder av föreskrifterna A17 och A18 får träd som fallit ned över befintliga vägar, stängsel, betes- eller slåttermarker upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

Utan hinder av föreskrifterna får underhållsröjning av sly och ungskog klenare än 5 cm i brösthöjd utföras i befintliga siktgator vid jaktpass.

Föreskrifterna A20 och utgör inte hinder för stödutsättning av i området förekommande fiskart.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av en parkeringsplats i anslutning till befintlig vändplan i reservatets sydöstra del samt uppsättning och underhåll av en informations-tavla i anslutning till parkeringsplatsen.
3. Naturvårdande skötsel i form av friställning av ek i ädellövskog, avverkning, röjning eller ringbarkning av gran i blandskog och ädellövskog, ringbarkning björk i triviallövskog samt slåtter och igenläggning av dike i våtmark.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot invasiva arter eller skadeorganismer som kan hota syftet med reservatet exempelvis vid massangrepp av insekter eller svampar som kan orsaka omfattande träddöd eller vid etablering av invasiva arter i vattenmiljöer.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än på befintliga vägar.
2. Ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn.
3. Framföra svävar, hydrokopter, vattenskoter eller liknande farkost.
4. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.
5. Förtöja eller ankra båt mer än högst ett dygn på samma ställe.

2013-11-05

511-3758-12

6. Framföra lågflygande luftfarkost eller landa med luftfarkost.
7. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
8. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
9. Göra upp eld annat än i medhavd grill eller friluftskök.
10. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
11. Gräva eller dra upp kärlväxter.
12. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Det är förbjudet att utan Länssstyrelsens tillstånd:

13. Samla in insekter med fällor som dödar.

Föreskrifterna under C gäller inte ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskrifterna i A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för att uppnå reservatets syfte och som framgår av föreskrifterna B1-5 ovan.

Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för brådsökande yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakningen, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförbara, trängande fall.

Upplysningar

Intäkter från eventuellt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter tillfaller Sveaskog i enlighet med träffad överenskommelse mellan staten och Sveaskog.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länssstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länssstyrelsen.

2013-11-05

511-3758-12

Ärendets beredning

2002 uppdrog Regeringen åt Naturvårdsverket att genomföra en naturvärdesinventering av statlig skogsmark samt att bedöma vilka marker som behövde ett formellt områdesskydd. Uppdraget utfördes under 2003 i samarbete med Länsstyrelserna. I Kalmar län inventerades de statliga skogarna till stor del av stiftelsen ProNatura på uppdrag av Länsstyrelsen. Resultatet av inventeringarna är redovisat i Naturvårdsverkets rapport 5340 "Skyddsvärda statliga skogar - Götaland". Stamsjövägen var ett av de områden som bedömdes ha så höga naturvärden att det föreslogs få formellt skydd som naturreservat.

2008-06-13 skrev Naturvårdsverket och Sveaskog under en överenskommelse beträffande de skogsområden som pekats ut i inventeringen av statlig skog som ännu inte fått långsiktigt skydd. Sveaskog godtog i överenskommelsen att utpekade skogar skyddas som naturreservat utan ersättning. I överenskommelsen framkommer bl.a. att staten tar formellt och finansiellt ansvar för förvaltningen, att Sveaskog mot marknadsmässig ersättning erbjuder sig att utföra naturvårdande skötsel, att jakt ska kunna bedrivas i områdena samt att virke eller avverkningsrester som genereras vid naturvårdande skötselåtgärder och som inte lämnas på platsen får tillvaratas av markägaren. För detaljer i överenskommelsen hänvisas till densamma. Stamsjövägen (del av Köksmåla 10:1) är ett av dessa skogsområden.

Länsstyrelsen utredde områdets naturvärden under 2009 och 2010 och preciserade avgränsningen tillsammans med Lantmäteriet som sedan mätte in reservatet. Sölscher Lantmäterikonsult AB upprättade en sakägarförteckning på Länsstyrelsens uppdrag. Ett förslag till beslut och skötselplan utarbetades under 2010.

Förslag till beslut och skötselplan remitterades 2010-09-13 till Sveaskog, Köksmåla Jakt-
- Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning, Lantmäterimyndigheten i Kalmar län, Skogsstyrelsen, Oskarshamns kommun, Misterhults hembygdsförening, Figeholms hembygdsförening, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, Döderhults naturskyddsförening, Smålands flora, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Östra Smålands ornitologiska förening, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, Smålands flora, Föreningen SydostEntomologerna, Högskolan i Kalmar och Jägarförbundet Kalmar Län.

Samtliga sakägare förelades 2010-09-13 med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att yttra sig över förslaget.

Yttranden inkom från Sveaskog, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, SGU, Oskarshamns kommun, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Sveaskog och Oskarshamnsbygdens fågelklubb tillstyrkte förslaget. Naturvårdsverket avstyrkte förslaget. Flertalet av i yttrandena framförda synpunkter infogades direkt i beslutet eller ledde till korrigeringar i samma riktning. De synpunkter som inte ledde till korrigering kommenteras nedan:

Oskarshamnsbygdens fågelklubb och Biologiska sällskapet i Oskarshamn föreslog ett namnbyte till Grytsjön, Grytsjöarna eller Målelid. Länsstyrelsen ser fördelar med Stamsjövägen som namn, då det gör reservatet lätt att hitta till och det är väl inarbetat i de rapporter som ligger till grund för reservatsbildningen. Gällande namnförslaget Grytsjön finns det redan ett naturreservat i länet med det namnet.

2013-11-05

511-3758-12

Naturvårdsverkets avstyrkte beslutet med hänvisning till att syfte och föreskrifter inte utformats så att beslutet är rättssäkert och långsiktigt. Naturvårdsverket ansåg att beslutet måste omarbetas och att ett förnyat samråd ska genomföras.

Länsstyrelsen bedömde att remitterat beslut var korrekt utformat och tog 2010-12-10 beslut om att bilda naturreservatet Stamsjövägen. Beslutet överklagades av Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen och Naturvårdsverket har i skrivelser 2012-02-28 till regeringen anført att de har nått en uppgörelse om hur reservatsbesluten i Kalmar län i huvuddrag ska utformas och att de avser att arbeta fram nya reservatsbeslut för berörda överklagade objekt. Länsstyrelsen och Naturvårdsverket hemställde därför att regeringen skulle upphäva det överklagade beslutet och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad handläggning.

Regeringen har genom beslut 2012-04-26 upphävt Länsstyrelsens beslut att bilda naturreservatet Stamsjövägen och återförvisat ärendet till Länsstyrelsen för ny behandling. Länsstyrelsen har därefter i samråd med Naturvårdsverket omarbetat beslutet med beaktande av de punkter som påtalades i överklagandet.

Det omarbetade förslaget har förelagts samtliga sakägare för yttrande och har 2013-03-01 remitterats till Oskarshamns kommun, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Övriga intressenter har genom kungörelse beretts möjlighet att yttra sig.

Länsstyrelsen anordnade 2013-04-15 en fältdag tillsammans med Sveaskog för att diskutera lämpliga skötselmetoder i miljöer där det finns behov av att reducera inslaget av gran. Detta med anledning av att Sveaskog tidigt kommit in med synpunkter på förslagen granskötsel i flera skötselplaner där Sveaskog är markägare. Länsstyrelsen har efter diskussionerna med Sveaskog i fält förtydligat skötselplanerna gällande prioriterad skötselmetod för gran. Sammanfattningsvis innebär detta att gran i blandbestånd och i granplanteringar i första hand avverkas och tas ut. Ringbarkning och fällning av gran kan användas som en första åtgärd för att gynna befintliga lövträd.

Yttrande över förslag till bildande av naturreservat har inkommit från Oskarshamns kommun, Skogsstyrelsen och Sveaskog.

Oskarshamns kommun har inga synpunkter på förslag till beslut. Skogsstyrelsen ser positivt på bildandet av reservatet och har inga synpunkter på förslaget.

Sveaskog är i grunden positivt till reservatsbildningen. Sveaskog har i enlighet med fältdagen påtalat att de bedömer att det är bättre ur naturvårdssynpunkt att ta ut gran i samband med större granskötselåtgärder än att låta ringbarka och fälla, då de anser att lövskogsvärdena missgynnas. Företaget ser också en risk för granbarkborreskador på intilliggande skog och att tillgänglighet, säkerhet och skönhetsvärde minskar med förslagen skötsel. Sveaskog förordar att skötselplanen förtydligas så att bästa skötselalternativ ur naturvårdssynpunkt klargörs. *Kommentar:* Länsstyrelsen har efter gemensam fältdag och diskussioner med Sveaskog justerat skötselplanen så att det tydligt framgår prioriterad skötselmetod i miljöer där det finns behov av att reducera inslaget av gran. Om det inte av naturvårdsmässiga skäl, avverkningstekniska skäl eller av risk för skador på mark

2013-11-05

511-3758-12

finns anledning att utföra exempelvis ringbarkning eller fällning av gran kommer avverkning med uttag prioriteras. Länssstyrelsen prioriterar skötselåtgärder med största naturvårdsnytta och tar enligt gällande riktlinjer stor hänsyn till säkerhet, tillgänglighet och möjliga följd effekter av skötselåtgärder på intilliggande skog.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 3.

Upplysning om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap MB mot staten i Mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan ska ställas till Mark- och miljödomstolen i Växjö.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen för miljö- och naturavdelningen Karin Bergman, enhetschefen för naturskyddsenheten Anders Kjellberg, naturvårdshandläggare Daniel Cluer samt naturskyddshandläggare Johan Thorsén deltagit, den sistnämnde föredragande.

Stefan Carlsson

Johan Thorsén

2013-11-05

511-3758-12

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan
 - 4.1 Skötselplankarta

Länsstyrelsen
Kalmar län

BESLUT

11 (11)

2013-11-05

511-3758-12

Sändlista

Naturreseptat
Stamsjövägen

Bilaga 1

Översiktstakta

NATURRESERVATET STAMSJÖVÄGEN

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-3758-12

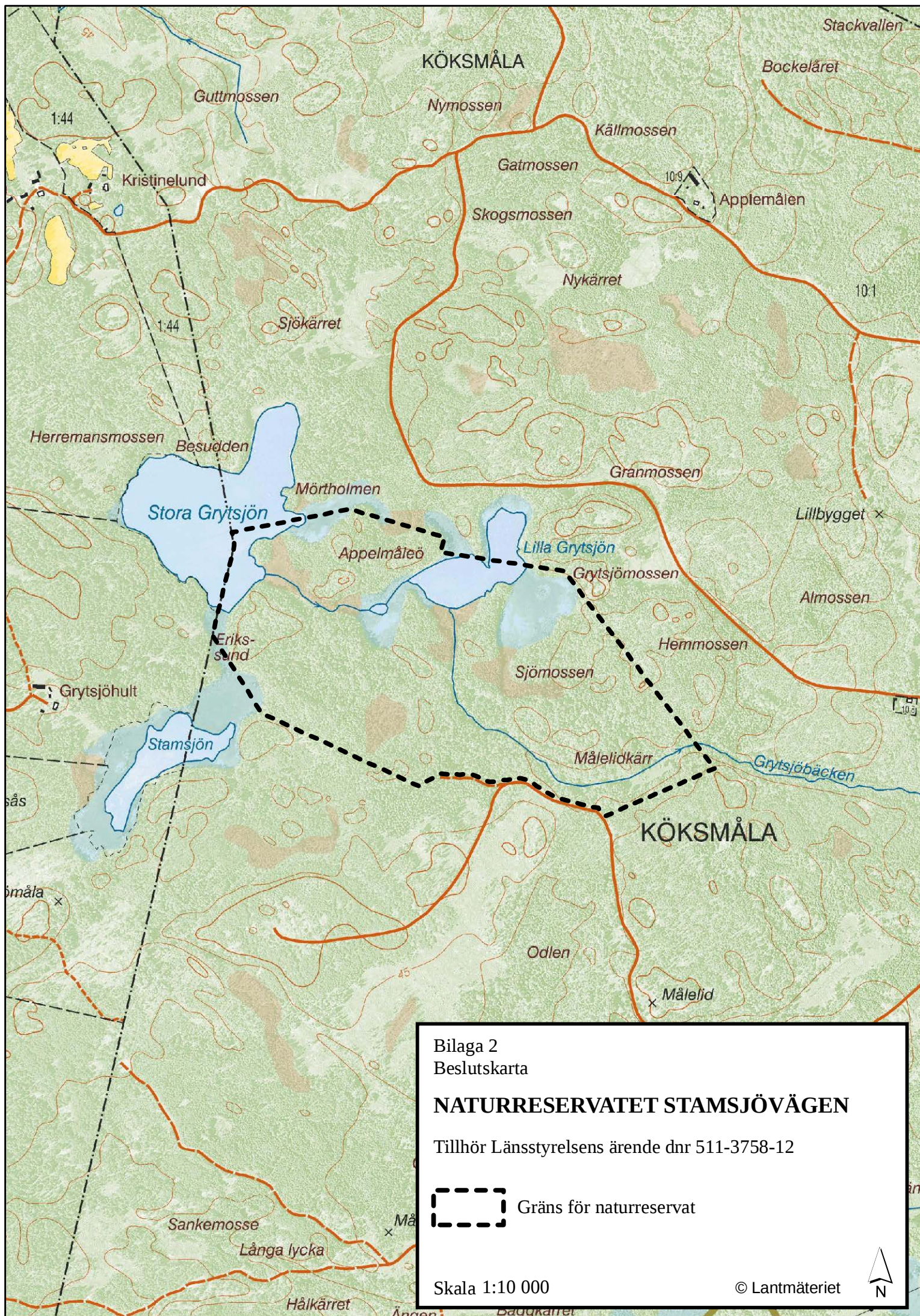

Gräns för naturreservat

Skala 1:50 000

© Lantmäteriet

Bilaga 2
Besluts-karta

NATURRESERVATET STAMSJÖVÄGEN

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-3758-12

 Gräns för naturreservat

Skala 1:10 000

© Lantmäteriet

HUR MAN ÖVERKLAGAR

VEM KAN ÖVERKLAGA	Beslutet får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot. Beslutet får även överklagas av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen eller Havs- och vattenmyndigheten.
VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, miljödepartementet.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelsen ska Ni • tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur Ni anser att beslutet ska ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, miljödepartementet. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner Ni längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i länets författningssamling samt kungjorts i ortstidning , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.

UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Ni ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer till bostaden samt adress och telefonnummer till arbetsplatsen och ev. annan plats där Ni är anträffbar.
--------------------------------------	--

Skötselplan för naturreservatet Stamsjövägen

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara de värdefulla livsmiljöerna blandskogar, ädel-lövskogar, trädklädda och öppna våtmarker samt sjöar med tillhörande naturvärdeskvali-téter i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbrednings-område. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets livsmiljöer och arter.

Syftet uppnås i huvudsak genom fri utveckling av våtmarker, friställning av ek och redu-cering av gran i ädellövskog och blandskog, restaurering av ung barrskog till blandskog och efter utredning eventuell igenläggning av diken i våtmark.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Stamsjövägen
Objektnummer	NVR-id 2022669
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar
Kommun	Oskarshamn
Fastigheter	Oskarshamn Köksmåla 10:1
Nyttjanderätter	Jakt

	<i>Fiske</i>
Totalareal (ha)	45,2
Landareal (ha)	42,3
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	34,0
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Tallskog	0,2
Granskog	1,9
Barrblandskog	1,2
Lövblandad barrskog	11,3
Triviallövskog	1,0
Triviallövskog med ädellövinslag	3,1
Ädellövskog	12,8
Barrsump- och lövbarrsumpskog	2,0
Lövsumpskog	2,5
Övrig våtmark	5,6
Övrig öppen mark	0,7
Sjö	2,9
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
3160 Dystrofa sjöar och småvatten	2,9
6410 Fuktängar med blåttåtel och starr	0,7
7140 Öppna, svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	5,3
9010 Västlig taiga	4,8
9080 Lövsumpskogar	0,5
9160 Näringsrik ekskog	4,8
9190 Näringsfattig ekskog	4,7
91D0 Skogbevuxen myr	2,0
Målhabitat (<i>Målklassning för område som ännu inte uppnått habitatstatus enligt art- och habitatdirektivet</i>)	
9010m Västlig taiga	8,8
9080m Lövsumpskogar	0,8
9160m Näringsrik ekskog	3,8
9190m Näringsfattig ekskog	4,4
91D0m Skogbevuxen myr	1,8
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	7140 Öppna mossar, kärr och gungflyn, 9010 Västlig taiga, 9080 Lövsumpskog, 9160 och 9190 Näringsrik resp. näringsfattig ekskog,

	91D0 Skogbevuxen myr
Strukturer och funktioner	Block, grottor, och branter, ekar i olika utvecklingsstadier, krontäckning av träd och buskar, död ved i olika nedbrytningsstadier, lövträd i barrskog, grova eller gamla träd, senvuxna träd, hålträd, boträd, gläntor, träd med sockelbildning, solbelysta stammar, odikade våtmarker och gungflyn
Arter	Ek, lind, asp, björk, tall, gran, fällmossa, blekticka, ekskinn, västlig hakmossa, lunglav
Friluftsliv	Naturpedagogik och naturlighet

2.2 Områdets bevarandevärden

2.2.1 Geovetenskapliga förutsättningar

Berggrunden utgörs av Smålands-Värmlandsgranit. Mer preciserat är det monzogranit eller monzodiorit vilket tillhör gruppen sur-intermediär plutonit/metaplutonit. Jordarterna inom området utgörs av storblockig morän och torv. Moränen är i vissa områden tunn eller osammanhängande över bergrundsytan, men är ibland mäktigare och bygger upp egna former, sannolikt så kallad dödismorän. Området saknar kända värden för grustäkt.

Det storblockiga och svårframkomliga landskapet är orsaken till att naturvärden ansamlats i detta område. Dödisar är från istidens glaciärer avskuren miniglaciärer. När den smälte hamnade de block som varit infrusna i isen huller om buller i landskapet på detta vis. I svackorna ansamlas vatten till sjöar och myrar och det karga och svårframkomliga landskapet i reservatet har inte kunnat brukas så intensivt som omgivningen. Likväl finns här rester av mossodlingar.

2.2.2 Kulturhistoriska bevarandevärden och historisk mark- och vattenanvändning

Reservatet omfattar marker som traditionellt varit utmark till byn Köksmåla. Området ligger i den västra delen av byns marker något väster om själva byn. Köksmåla, som ligger i Misterhults socken, omtalas första gången 1543 som "Kiökelsmåla" då byn omfattade två kronohemman. På en karta från 1749 över byns ägor återfinns dock enbart en gård kallad "CorporalsBohemmanet Kiöksmåla". På Köksmåla bys utmarker fanns vid denna tid ett flertal torp men inget av dessa har legat inom reservatet.

Enligt generalstabens karta från 1870-talet utgjordes stora delar av reservatet av fuktiga kärr- och myrmarker. Troligen nyttjades dessa fuktiga områden regelbundet som slåttermarker av torpare och andra, även om det inte framgår av några äldre kartor. Vid slutet av 1800-talet minskade dock ängsmarkens betydelse i och med att man då alltmer övergick till att odla djurens foder på åkrar. Detta innebar att behovet av ny åkermark ökade. Genom omfattande dräneringar av dessa tidigare slåtterhävdade kärrmarker med omfattande kanalsystem kunde man omvandla dem till ny produktiv åkermark.

Den ekonomiska kartan från 1940-talet visar att det vid denna tid ännu fanns flera moss-odlingar inom reservatet. Då var såväl Målelidkärr som Sjömossen uppodlade. Därefter har behovet av att odla dessa dränerade kärrmarker markant minskat, vilket lett till att har de börjat växa igen och ofta omvandlats till lövdominerade sumpskogar. Någon moss-odling förekommer inte längre inom reservatet men kvarvarande diken och andra dräneringskanaler vittnar dock ännu om var det tidigare förekommit. Även namn som "Sjömossen" vittnar också om markens historia som en fuktig kärrmark. Dessa dikningar, troligen ca hundra år gamla, har sänkt sjönivåerna och gett nya våtmarker och områden med flackare mark på gamla mossar som kunnat användas i produktionsskogsbruket.

Inom reservatet finns inga kända fasta fornlämningar.

2.2.3 Biologiska bevarandevärden

Det finns anledning att tro att glesa, senvuxna, ektopominerade skogar under överskådlig tid dominerat i området. Fynd av ekticka, blekskinn och lunglav finns det relativt gott om från området och dessa gynnas av kontinuitet av äldre ek. Stora delar av skogsområdena har klassats som nyckelbiotop vid inventeringar eller skötts med naturvårdsändamål av Sveaskog.

Blocken i sig är även de intressanta substrat för flora och fauna. Lodytor finns åt olika håll i hela området och håligheter och smågrottor ger intressanta mikrohabitat, men även boplatser åt smådjur. Intressant mossfloran signalerar höga naturvärden knutet till dessa strukturer.

Fältskiktet är till stor del magert med blåbärsris, kovall, lingonris och smalbladiga gräs på den fastare marken och vitmoss- och starrdominerad i våtmarkerna. I slänterna på två av kullarna finns dock något mer näringskrävande arter såsom vippärt, vårärt, lungört m.m. Enstaka lindar växer även här. Annars domineras trädskiktet av ek med inslag av gran, björk, asp och tall. Det är på det hela taget relativt gott om död ved.

Bland våtmarkerna utmärker sig de imponerande gungflyna sydöst och sydväst om Lilla Grytsjön samt den trädbevuxna men odikade skvattramossen i områdets södra del. Gungflyna är däremot relativt nya i sin utbredning. På kartan från 1940-talet var de till hälften sjö.

3. Generella råd och riktlinjer

Vid skötselåtgärder ska värdefulla element för faunan och floran sparas så som grova träd, hålträd, boträd, stående döda och döende träd, vindfällen eller lågor. Alla skötselåtgärder inom naturreservatet, t.ex. avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vattenmiljöer och fornlämningar inte uppkommer.

Träd som fallit ned över befintliga vägar och stigar får upparbetas och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Inom skötselområden där avverkning/uttag av träd planeras kan dock virke från fallna träd tillvaratas om de av naturvårdsskäl inte behöver lämnas kvar i reservatet.

Röjning av befintliga vägar med tillhörande vägområde samt ledningsgator får ske i alla skötselområden som berörs. Om avverkning av träd som är värdefulla för faunan och florin blir aktuell i anslutning till ledningsgator bör trädet i första hand dödas genom ringbarkning eller toppkapning. Avverkning av träd utanför vägområde och ledningsrätt får inte ske utan dispens från reservatsföreskrifterna.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet samt de skötselråd som åtgärdsprogrammen för bevarande av hotade arter och deras livsmiljö anvisar ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Extensivt bete får ske i hela reservatsområdet. Förutsättningarna för bete är dock dåliga med storblockig terräng och lågt betesvärde.

Eftersom fasta fornlämningar skyddas av kulturminneslagen, 2 kap (SFS 1988:905) är det förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på andra sätt ändra eller skada en fast fornlämning eller dess närområde.

Extra försiktighet gäller vid röjning och körning i och omkring en eventuell forn- och kulturlämning t.ex. med avseende på markskador. Vid osäkerhet angående åtgärder kring en fornlämning eller fornlämningsområde, kontaktas Länsstyrelsens kulturmiljöexpertis för rådgivning.

Innan skötselåtgärder påbörjas i reservatet ska förvaltaren kontrollera eventuell etablering av störningskänslig fauna i anslutning till naturreservatet. Om störningskänslig fauna finns i området ska expertis konsulteras för att anpassa skötselåtgärderna med hänsyn till förekommande art. Med störningskänslig fauna menas här till exempel fågel som i samband med yttre störning avbryter sin häckning.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 8 skötselområden. Avgränsning av skötselområdena framgår av bifogad skötselplankarta, bilaga 4.1.

4.1 Skötselområde 1: Lövskogar (6,9 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet samlar de delområden där graninväxningen ska hållas efter helt till förmån för framför allt ek, men även annat löv. Dessa områden återfinns framför allt på de torra delarna med näringsfattig ekskog längst upp på kullarna.

1a är övervägande gles ekskog kring 150 år. Här växer bl.a. ekskin, krushättemossa och lunglav. Tall och en återfinns i beståndet. Det är mager blockig mark dominerad av blåbärs- och lingonris och kovall.

1b är senvuxen och olikåldrig ek på bergig mark. De äldsta ekarna är uppåt 200 år gamla. Någon hållmarksglänta återfinns. Marken är mager längst upp och något rikare i slänterna.

1c består av storblockig terräng med 60-70årig gles och senvuxen ek och asp. Beståndet fortsätter utanför reservatet.

I **1d** hittas upp till 100-årig ek i blockig terräng. Det finns gott om död ved. I norr ingår en kil med asp som börjar bli någorlunda grov.

1e Här står ett antal för området lite finare vidkroniga ekar, troligen uppemot 200 år gamla. De står kring ett mindre hållmarksområde, och trängs hårt av medelålders gran. Såväl torrträd som en låga av ek återfinns. Marken är något rikare, men fortfarande av den magra klassen. Troligen är detta anledningen till att gran och annat löv än ek klarat sig lite bättre här.

1f Här finns ett litet parti med knappt 100-åriga vidkroniga ekar på lite näringsrikare mark med lundflora. Granen kommer därmed snabbare upp i en storlek och mängd där de hotar ekarnas kronutveckling.

1g har redan något friställd vidkronig ek som är över 100 år och står på näringsrik mark. Här hotar framför allt ung ek och annat ungt löv kronorna. I kanten av området finns en äldre vändplan.

1h-j består av ung krattekskog, under 50 år gammal, dominerar områdena. I område 1j finns två partier där ungbjörk dominerar beståndet.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska helt bestå av ekskog eller västlig taiga triviallövskog (9160, 9190 eller 9010 undergrupp triviallövskog enligt Natura 2000-indelningen).
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 50 % av ek och i övrigt av andra inhemska lövträdsarter, fr.a. lind, björk och asp. Gran och tall förekommer med högst 5 %. Icke inhemska trädslag saknas.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till naturtyperna, och då särskilt näringsfattig ekskog (9190), ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är murgröna, ekorrbär, bergsslok, blåbär, ängskovall, fällmossa och guldlockmossa.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel bleckticka, ekskinns och lunglav ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

Samtliga delområden:

All ung gran röjs ner. Större granar ringbarkas. Enstaka äldre granar kan få stå kvar under förutsättning att de inte tränger vidkronig ek. Kronan hos äldre vidkroniga ekar friställs även från andra trädslag. Särskilt stort är behovet i 1e-f. Åtgärden upprepas vid behov. I område 1g hålls även unga lövträd och tall efter.

4.2 Skötselområde 2: I huvudsak ekdominerade blandskogar (18,4 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består till huvudsak av ekdominerade blandskogar, ofta med mer än 50 % ek och därmed klassade som ädellövskog. De skiljer sig från skogarna i delområde 1 på så vis att äldre gran får stå kvar där den inte konkurrerar med ek, eller ibland med andra värdefulla lövträd.

2a På Appelmåleös östra kulle dominerar ca 100-årig ek längst upp. I slänterna är gran och tall vanligare. Här har såväl vildsvin som granbarkborrar satt en del spår. Marken är näringsfattig och jorden tunn på kullens topp, men något rikare i slänten.

2b På västra höjden på Appelmåleö växer lite äldre, uppåt 150-årig, senvuxen ek i delvis rena bestånd bland blocken. I norr hittar man lite yngre, ca 75-årig, lövblandad barrskog. Detsamma gäller i backen ner mot myrmarkerna i väster, där en tät bård av gran ingår i skötselområdet. I den sydliga slänten slutligen växer lite större vidkroniga ekar på mer näringsrik mark där de trängs av bl.a. inväxande gran.

2c Skötselområdet utgörs av slänten mot Stora Grytsjön i norr och mot Stamsjöns våtmarker i söder. Längst i väster står en handfull för området riktigt gamla tallar (200 år). Där hittas även grova högstubbar och annan död ved. Ekskinn och krushättemossa, samt troligen även blekticka växer här. I skötselområdets norra del är skogen avsevärt yngre, men det finns goda förutsättningar att på sikt få fram värdefull blandskog och vidkronig ek. I söder står enstaka större, men inte nödvändigtvis äldre ekar bland inväxande triviallöv och gran. Här är marken rikare än den i huvudsak blåbärsbevuxna marken längre norrut i skötselområdet.

2d Detta är ett parti mellan Lilla Grytsjön och Stamsjön med lite näringsrikare mark av frisk typ. Det är storblockigt med många lodytor och hålor samt rikt på död ved i form av ek- och granlågor. Eken dominerar, men inslaget av gran och asp, rönn, tall och någon lind är tillsammans större än 50 %. Här hittas krushättemossa, fällmossa och gammeln-granlav på äldre träd och fältvegetationen består av lundflora. Mitt i området finns en svacka med frodvuxen gran.

2e I denna svacka dominerar medelålders asp, men det finns även ca 30 % inslag av gran samt några ekar jämnåriga med aspen.

2f Barrdominerade blandskogar, rika på död ved, i sydbrynet av Lilla Grytsjöns västra våtmarker samt diket till Stora Grytsjön samlas i detta skötselområde. Här finns gott om hålor under stenar och trädrötter. På udden längst i öst är karaktären en annan. Här växer medelålders triviallövskog med visst ek- och barrinslag. Även här finns gott om död ved.

2g utgörs av lövdominerade skogar, främst med björk och ek, på en udde söder om Lilla Grytsjön. Skogarna är drygt 50 år gamla. Ett någorlunda rent krattekbestånd finns centralt i skötselområdet. I sydväst står en handfull 200-åriga tallar som överståndare.

2h Grandominerad blandskog dominerar detta bestånd. En del träd är över 100 år. Även ek, asp och björk är vanligt. I buskskiktet växer brakved. Torrträd och högstubbar av gran, ek och björk förekommer. Här växer gammeln-granlav, västlig hakmossa, fällmossa och krushättemossa och granbarkgnagare finns noterad. Det är storblockigt med lodytor

och grottformationer. Längst i söder, i kanten mot sumpskogen, ingår ett område rikare på ek i sydsluttning.

2i Här står medelålders blandskog som har relativt stort ekinslag på frisk mark mellan kullarna. Skogarna är huvudsakligen olikåldriga och rika på död ved. Skötselområdet ansluter till Stamsjövägen med förlängning i söder, och en liten äldre körväg skär igenom områdets östligaste del. Längs reservatsgränsen i sydväst ingår en liten granplantering.

2j utgörs av ekskogar med relativt stort inslag av andra trädslag, fr.a. gran, men även t.ex. lind, oxel och lönn. Längst i nordväst, samt i en lucka i östra delen, dominerar grov gran. Torrträd och lågor av gran och ek återfinns inklusive rotvältor och högstubbar. Marken är blockig med lodytor och små grottor. På mark växer myska och vippärt och på trädstammar murgröna, lunglav, fällmossa och guldlockmossa. På äldre trädstammar av främst ek växer även krushättemossa, blekticka och ekskin. Längst upp på kullen är marken magrare.

2k är cirka 100-årig blandskog i nordvänd sluttning söder om Målelidkärr. Området är storblockigt vilket ger upphov till stor trädslagsblandning och rik förekomst av död ved. I föryngringen är gran överrepresenterad. Inte minst i områdets östra delar där det finns en del vidkronig ek. Beståndet fortsätter utanför reservatet i sydöst.

2l utgörs av en granplantering kring ett dike.

Bevarandemål:

- Arealen näringsrik till näringsfattig ekskog (9160 eller 9190) ska vara minst 10,9 ha. Resten av skötselområdet ska bestå av västlig taiga (9010)
- Trädslagssammansättningen utgörs till minst 50 % av ädellövträd.
- Lövträdsandelen i taigan är minst 50 % totalt sett. Icke inhemska trädslag saknas.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till naturtyperna näringsrik ekskog (9160), näringsfattig ekskog (9190) och västlig taiga (9010) ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Förutom de som nämns under skötselområde 1 kan myska, lundslok, stjärtmes och mindre hackspett nämnas.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel blekticka, ekskin och lunglav ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

2a Ringbarka gran och andra yngre träd kring vidkroniga ekar. Fäll stora delar av den yngre granen i beståndet, inte minst där det finns ekföryngring.

2b Friställ vidkronig ek i hela delområdet. I norr kan en del gran behöva ringbarkas/fällas utöver det som står kring eken.

2c Friställ vidkronig ek i hela skötselområdet utan att det påverkar andra grova gamla träd. I norra delen reduceras barrinslaget kring ekdominerade partier i första hand genom avverkning med uttag och i andra hand genom ringbarkning/fällning.

2d Friställ vidkronig ek i hela skötselområdet. Hög prioritet. Unggran avverkas och tas ut helt eller delvis, prioritet medel. Om resurser till avverkning saknas, kan lövträd i ett

första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran. Granen i svackan kan avverkas. Låg prioritet.

2e Reducera inslaget av gran i underbeståndet. Lämpligast är att granen tas bort helt som en engångsåtgärd. Medelålders gran kan tillåtas vara kvar.

2f Friställ ek och röj bort uppväxt av ung gran.

2g Friställ ek och röj bort uppväxt av ung gran.

2h Friställ vidkronig ek genom ringbarkning och eventuell fällning av yngre träd.

2i Friställ vidkronig ek. Prioritet hög. Reducera även graninslaget kring övrig ek med hjälp av ringbarkning och röjning. Prioritet medel. Granplanteringen i söder kan avverkas och tas ut. Prioritet låg.

2j Avverka och ta ut all ung och medelålders gran bland eken. De grova granarna kan få stå kvar. Om resurser till avverkning saknas, kan lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran. Prioritet hög. I de partier där ek saknas ska eventuellt inslag av ung och medelålders gran avverkas. Prioritet låg.

2k Friställ kronor av vidkronig ek. Reducera unggran i underbeståndet, genom att ta bort all unggran i en engångsinsats. Om resurser till avverkning saknas, kan lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran.

2l Avverka och ta ut granen. Om resurser till avverkning saknas, kan lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran. Diket utreds, men bör kunna läggas igen utan att påverkan utanför reservatet blir stor.

4.3 Skötselområde 3: Yngre skogar (4,3 ha)

Beskrivning:

I huvudsak yngre skogar dominerade av barr och triviallöv samlas i detta skötselområde. Gemensamt är att inga högprioriterade åtgärder finns i skötselplanen.

3a Stora delar av året svårtillgängligt område som en ö mellan myren och Stora Grytsjön sorteras till detta område. Delområdet skiljer sig från övriga delområden såtillvida att det är en värdekärna i reservatet med två 250-åriga tallar samt en jämnårig låga. Dessa omges av ung björkskog i kanten mot myren och sjön.

3b är en tallrik blandskog på en ö av fastare mark i sumpskogen.

3c Surdråget mellan Appelmåleös båda kullar är planterat med gran som nu är knappt 40 år, längst i norr frodväxt. I söder, mot våtmarkerna, är lövinslaget dominerande. Det är relativt gott om död ved.

3d är av triviallövdominerad gles skog ner mot Stamsjöns våtmarker.

3e består av medelålders barrblandskog öster om trädklädd myr.

3f är ett mångfacetterat område. I norr är det asp- och grandominerat. Centralt i området ligger ett glest nyligen möjligen naturvårdsgallrat område rikt på löv. I sydost är det 50-årig tall och krattek som växer i ett ljusöppet bestånd. Ett dike skär genom området. I anslutning till det finns ett litet område med glest igenvuxen våtmark.

3g innehåller drygt 50-årig granskog, i sydöst med stort triviallövinslag.

3h är en nyligen förstagallrad tallungskog.

Bevarandemål:

- Hela skötselområdet ska på sikt bestå av västlig taiga (9010). Undantag om det på naturlig väg utvecklas mot någon av ektyperna (9160 eller 9190)
- Lövträdsandelen i barrskogarna är minst 30 % totalt sett. Icke inhemska trädslag saknas.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till västlig taiga ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Området ska bidra till att bevara de rödlistade och skyddsvärda arter som finns i reservatet.

Skötselåtgärder:

3c Gran avverkas. Om resurser till avverkning saknas, kan lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran.

3f Området kan bli föremål för dikesigenläggning efter utredning.

4.4 Skötselområde 4: Björkskogar kring Målelidkärr (0,7 ha)

Beskrivning:

I utkanterna av Målelidkärr växer idag ung björkskog. I område 4a:s västra del är det uppe på en liten höjd, och i område 4c mer i form av sumpskog.

Bevarandemål:

- I trädsiktet förekommer endast lövträd, framför allt björk. Icke inhemska trädslag saknas.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/4 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Trädsiktet ska ha stort ljusinsläpp till marken som ska vara fuktig större delen av växtsäsongen.
- Området ska bidra till att på sikt bevara de rödlistade och skyddsvärda arter som finns i reservatet.

Skötselåtgärder:

Hela skötselområdet kommer förhoppningsvis att få förhöjt vattenstånd med igenläggning av dike så att det blir mer död lövved i området. Om diket inte läggs igen ringbarkas ca

20 % av björkarna. I område 4as västra del kan man särskilt försöka ge utrymme för vidkronig ek i angränsande 1g. Sådan ringbarkning kan bli aktuell även vid dikesigenläggning

4.5 Skötselområde 5: Målelidkärr (0,7 ha)

Beskrivning:

Målelidkärr genomkorsas av ett dike. Idag är den huvudsakligen öppen men växer igen med klibbal och vide. Floran är ändå relativt fin med blommande växter och högvuxen starr. Troligen har marken inte gödslats nämnvärt då det var åker.

Bevarandemål:

- Fuktäng (6410) omfattar hela skötselområdet.
- Typiska arter knutna till naturtypen ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Området ska bidra till att bevara rödlistade och skyddsvärda arter.

Skötselåtgärder:

Diket läggs igen längs hela sträckan om inte en utredning visar på problem med omgivande marker. Igenväxningsvegetationen avverkas och tas bort. Slåtter kan komma att behövas för att behålla område öppet.

4.6 Skötselområde 6: Trädklädda myrar och lövsumpskogar (6,2 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet består av delområden med skiftande karaktär, från trädklädda skvattramossar till avverkningspåverkade lövsumpskogar med restaureringspotential.

6a är lövdominerad myrmark i kanten av Stora Grytsjön. Skötselområdets södra del innehåller närmast ren björk för att i väst gå över i tallinblandad björkskog. Den nordliga armen har ett än större tallinslag.

6b utgörs av en tallbevuxen skvattramyr i våtmarken mot Mörtholmen i norr. Längst i öst och väst stiger lövandelen.

6c-d och 6f är videkärr längs diket som avvattnar Stora Grytsjön i Lilla Grytsjön, samt söder om Lilla Grytsjön.

6e Björk- och grandominerade skogar på f.d. våtmark mellan kullarna samlas till detta område. Idag är de kraftigt påverkade av sjösänkning och eventuellt även av det dike som går genom bestånden från öst till väst. Ett parti centralt i östvästlig riktning samt med utsträckning i norr består nästan uteslutande av gran medan den östligaste delen endast har björk i överbestånd och kraftig underväxt av gran.

6g Längs diket ut från Lilla Grytsjön växer 70-årig lövsumpskog på socklar. Missne växer i bäcken. Ett parti väster om diket har ren yngre björkskog på torvtäckt mark. Om-

rådet har påverkats av dikning, dels det stora diket, dels ett mindre som ansluter västerifrån.

6h är ca 80-årig björkdominerad lövsumpskog på torvtäckt mark. Det är gott om död ved i området.

6i Sjömossen var uppodlad under 40-talet. Ett dike skär från öst till väst genom den unga lövdominerade sumpskog som idag växer här. I öster är vattennivån lägre och barrinslaget, framför allt gran större. Den delen är på väg att övergå i friskare skogstyper.

6j består av lövsumpskog på socklar med ett dike i nord-sydlig riktning. Dikespåverkan är dock stor och barrinslaget ökar.

6k är en skvattrammosse bevuxen med tall och björk. I sydväst dominerar björken helt och skvatramen avtar till förmån för högvuxen starr. Träden är gamla, tallarna över 200 år, och till skillnad från de flesta våtmarkerna i området påverkas denna mosse knappast av dikning. Den är också utpekad i Skogsstyrelsens sumpskogsinventering med näst högsta klass.

Bevarandemål:

- Arealen Lövsumpskog (9080) ska vara minst 1,1 ha. Arealen skogbeväxt myr (91D0) ska omfatta minst 3,8 ha. Övrig mark ska bestå av västlig taiga.
- Lövträdsandelen är minst 50 % totalt sett. Icke inhemska trädslag saknas.
- Relationen död ved/levande ved är minst 1/5 och död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Typiska arter knutna till naturtyperna lövsumpskog och skogbeväxt myr ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är kärrviol, missne, mindre hackspett, stjärtmes och talltita.
- Området ska bidra till att på sikt bevara de rödlistade och skyddsvärda arter som finns i reservatet.

Skötselåtgärder:

6e och 6j Utred huruvida dikesigenläggning är möjlig utan påverkan utanför reservatet. Om så är fallet, samt att den antas ge effekt kan detta genomföras. Avverkning av en del av granen kan bli aktuell med eller utan dikesåtgärder. Om resurser till avverkning saknas, kan lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran.

6e Unggran avverkas under björken längst i öst. Om resurser till avverkning saknas, kan lövträd i ett första skede friställas genom ringbarkning eller fällning av gran.

6g-h En mindre höjning av vattennivåerna till förmån för områdenas mossar torde vara möjlig efter utredning om påverkan utanför reservatet.

6i Diket borde kunna läggas igen utan att områden utanför reservatet påverkas. På så vis borde en del död ved lövträd öka i området.

4.7 Skötselområde 7: Öppen myr och gungflyn (5,3 ha)

Beskrivning:

7a-d Vassrika våtmarker har ersatt sjö vid sjösänkningar och sorteras till dessa skötselområden. Högväxt starr dominerar på dessa gungflyn. Här finns även t.ex. vattenklöver, kräklöver och strandlysing. Här och var har vide eller björk lyckats slå rot.

7e-f Områdena liknar delvis 7a-d, men består även till stor del av mer klassiska gungflyn med vitmossor och tranbär men utan den högväxta floran. Mitt i område 7f finns en ö med lite björk. Längst i norr i område 7e har det lagts en liten stig med plattformar och gamla träpallar. Denna del har även mer vass, såsom område a-d. Centralt i 7e finns en liten sjörest (0,05 ha) av Lilla Grytsöns tidigare utbredning, omgiven av buskar och bevuxen av näckrosor.

Bevarandemål:

- Öppna mossar, kärr och gungflyn (7140) ska omfatta hela skötselområdet.
- Typiska arter knutna till naturtypen ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Området ska bidra till att bevara de rödlistade och skyddsvärda arter som finns i reservatet.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder under skötselperioden.

4.8 Skötselområde 8: Stora och Lilla Grytsjön (2,9 ha)

Beskrivning:

I reservatet ingående delar av Stora och Lilla Grytsjön. Sjöarna är dyiga och relativt grunda. Näckros är vanligt. Vid Lilla Grytsjön håller svarthakedopping till.

Bevarandemål:

- Sjöarna ska vara Dystrofa sjöar enligt Natura2000-indelningen (3160).
- Typiska arter knutna till naturtypen ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på för området typiska arter är knipa och svarthakedopping.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel svarthakedopping ska finnas kvar och ha en gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder under skötselplanepérioden

5. Friluftsliv

Beskrivning:

Nyttjande av reservatet, även kommersiellt, för naturturism och andra aktiviteter som inte står i strid med reservatets syfte och föreskrifter är positivt.

Området är lättast tillgängligt från Stamsjövägen i söder eller Grytsjövägen i norr. Det är dock p.g.a. sin storblockighet omväxlat med våtmarker svårbesökt. Vissa gamla körvägar finns.

Bevarandemål:

- Minst en väl underhållen informationstavla med beskrivning av reservatet ska finnas vid plats att ställa en bil.
- Information om reservatet ska finnas på Länssstyrelsens hemsida.
- Reservatets gränser ska vara tydligt markerade.

Skötselåtgärder:

Informationsskylt sätts upp vid gammal vändplan enligt skötselplankartan.

Om besöksstrycket på reservatet blir stort kan markerade stigar behöva tas fram in i området. Dessa leder då lämpligen från informationsskylten i en slinga förbi Lilla Grytsjön och eventuellt även Stora Grytsjön.

6. Bränder och brandbekämpning

Förekomsten av bränder är en av de viktigaste förutsättningarna för att kunna bevara naturvärden i våra skogar. I sydöstra delen av Sverige är förutsättningarna för brand som störst på grund av torrt klimat och förekomst av brandbenägna skogstyper. Brandhistoriska undersökningar visar också att brandfrekvensen har varit hög (20-30 års medelintervall). Vi har därför ett speciellt ansvar att bevara brandnaturvärden i Kalmar län. Bevarandet av naturvärden kopplade till brand sker lämpligast under kontrollerade former genom anlagda, i förväg planerade bränder (naturvårdsbränning). Detta för att man lättare kan styra brandens beteende och effekter samt att värden som missgynnas av brand lättare kan skyddas. Om en spontant uppkommen brand skulle inträffa inom reservatet kan det ge både starkt positiva och starkt negativa konsekvenser för naturreservatets värden. De positiva värdena ska då tas om hand och, om möjligt, förstärkas medan negativa konsekvenser, om möjligt, ska motverkas.

I den mån det är möjligt utan skador på exempelvis grannfastigheter eller värdefulla mulmekar eller dylikt ska naturligt uppkomna bränder tillåtas brinna ut inom reservatet. Släckningsarbete sker med försiktighet, om möjligt i samråd med förvaltaren så att naturvärdena inte skadas.

Vatten för släckningsarbete bör inte tas från Lilla Grytsjön om vattennivån är sådan att den riskerar att skadas av ett uttag.

Tydliggörande av ansvarsfördelning vid uppkomst av spontan brand inom reservatet:

En okontrollerad brand inom reservatet utgör ett hot mot värden i och utanför reservatets gränser. Om en okontrollerad brand uppstår är släckningen av branden Räddningstjänstens ansvar. Släckningsarbetet bör ske med försiktighet. För att undvika skador på naturvärdena och, om möjligt, ta tillvara brandens positiva effekter, bör förvaltaren på Länssstyrelsen kontaktas i så tidigt skede som möjligt för samråd. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda

träd. Körskador är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas.

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till markägaren. Eftersläckning bör så långt möjligt ske så att naturvärden gynnas och inte skadas (se nedan) och markägaren bör samråda med förvaltaren. Efter överenskommelse kan förvaltaren även fungera som ombud för markägaren.

Eftersläckning:

Eftersläckning bör utföras så att naturvärden gynnas och inte skadas. I första läget koncentreras lämpligen eftersläckningen till skyddszoner i brännans ytterkanter. Skyddszonernas bredd bedöms från fall till fall beroende på risken för spridning till omgivningen. Vid en uppenbar risk bör skyddszonens bredd vara minst en trädlängd. Inom skyddszonen släcks alla glödbränder. Brinnande/glödande mindre träd och grenar kastas om möjligt in innanför skyddszonen. Glödbränder släcks lämpligen genom inblandning av mineraljord och/eller vattenbegjutning.

När brännans skyddszoner har säkrats tas ställning till om och när hela brännan ska släckas. För flera av de brandberoende/-gynnade arterna är glödbränder mycket viktiga. Glödbränder kan i vissa fall pågå under mycket lång tid och ge upphov till rökutveckling. Så länge skyddszonerna är säkra utgör de dock ingen risk för spridning och om möjligt kan det vara lämpligt att låta glödbränder få brinna ut av sig själva eller åtminstone inte släckas omedelbart.

Om skyddet av områdets naturvärden medför ett efterbevaknings- och eftersläckningsarbete med kostnader som väsentligen överstiger vad som kan förväntas av markägaren, tar förvaltaren över det ekonomiska ansvaret för branden.

Åtgärd efter brand:

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden. Vid behov ändras skötselplanen genom beslut av Länsstyrelsen.

7. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte av reservatsbildningen.

Jaktutövandet får inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.3 Inventering

Området behöver ytterligare inventering av naturvärden. Av särskilt intresse är inventering av insekter och kryptogamer, men även övriga artgrupper kan bli aktuellt.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Utred dikesigenläggning	Skötselområde 3f, 6g, 6i	Förvaltare	3
Lägg igen dike efter utredning	Skötselområde 5	Förvaltare	1
Lägg igen dike efter utredning	Skötselområde 6e och 6j	Förvaltare	2
Avveckla granplantering	Skötselområde 2i söder, 2l, 3c	Förvaltare/markägare	3
Friställning vidkronig ek	Skötselområde 1, 2b-d, 2h-i, 2k	Förvaltare	1
Underhållsröjning gran.	Skötselområde 1	Förvaltare	2
Underhållsröjning tall och ungt löv.	Skötselområde 1g	Förvaltare	2
Ringbarkning/röjning av gran	Skötselområde 1e-f, 2j	Förvaltare	1
Ringbarkning/röjning av gran	Skötselområde 2a-b, 2i	Förvaltare	2
Ringbarkning/röjning av barr	Skötselområde 2b norra delen	Förvaltare	2
Ringbarkning/röjning av gran	Skötselområde 1a-d, 1g-j	Förvaltare	3
Ringbarkning av gran	Skötselområde 2d i svackan	Förvaltare	3
Röjning av gran	Skötselområde 2d-f, 2k, 6e, 6j	Förvaltare	2
Röjning av gran	Skötselområde 2g, 2j	Förvaltare	3
Ringbarka björk	Skötselområde 4	Förvaltare	2
Röj och ta bort buskar	Skötselområde 5	Förvaltare	1
Eventuell slåtter	Skötselområde 5	Förvaltare	3
Gränsmarkering	Hela reservatet	Förvaltare	1
Informationstavlor	Enligt bilaga 4.1	Förvaltare	1
Strövstigar	Enligt kapitel 5	Förvaltare	3
Uppföljning av skötselåtgärder	Hela reservatet	Förvaltare	1
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet	Förvaltare	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

10. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv, arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter samt andra intressanta arter inom naturreservatet Stamsjövägen.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2010.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = nationellt utdöd (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = nära hotad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).
- LC = livskraftig, rödlistad enligt 2005 års klassning.

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

S3= Mycket högt indikatorvärde

S2= Högt indikatorvärde

S1= Visst indikatorvärde

Arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv har nedan markerats med N2000.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Signalartsvärde	Övrigt
<i>Aleurodiscus disciformis</i>	Ekskinn	NT		
<i>Antitrichia curtipendula</i>	Fällmossa		S3	
<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	VU		
<i>Galium odoratum</i>	Myska		S3	
<i>Hedera helix</i>	Murgröna		S1	
<i>Homalothecium serceum</i>	Guldlockmossa		S2	
<i>Lathraea squamaria</i>	Vätteros		S3	
<i>Lathyrus niger</i>	Vippärt		S3	
<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lunglav	NT	S3	
<i>Microbregma emarginata</i>	Granbarkgnagare		S	
<i>Pachykytospora tuberculosa</i>	Blektika	NT	S3	
<i>Podiceps auritus</i>	Svarthakedopping	NT		
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	Västlig hakmossa		S3	
<i>Tetrao tetrix</i>	Orre			N2000
<i>Tilia cordata</i>	Lind		S3	
<i>Ulotia crispa</i>	Krusig ulota		S1	

11. Referenslista

Artdatabanken. Sök rödlistade arter i Sverige. <http://snotra.artdata.slu.se/artfakta>

Artdatabanken, 2000, Svenska djur och växter i det Europeiska nätverket Natura 2000. Ed: Cederberg, B. & Löfroth, M., Artdatabanken, SLU, Uppsala

Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. <http://artportalen.se/>

Gärdenfors, U. (ed) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Inventering i samband med uppdrag om inventering av statlig skog 2003. Statskogsutredningen 2004

Länssstyrelsen Kalmar län, 1997. Natur i Östra Småland.

Länssstyrelsen Kalmar län & Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Kalmar län. Meddelande 2006:06. Länssstyrelsen i Kalmar län

Naturvårdsverket, 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081.

Naturvårdsverket, 2004. Skyddsvärda statliga skogar – Götaland. Rapport 5340. Red: Löfgren R. & Henriksson, S.

SGU. Digitala bergrundskartor och jordartskartor.

Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Nyckelbiotoper på bolagsmark. Skogens källa: http://www.svo.se/minskog/templates/svo_se_vanlig.asp?id=10440. AssiDomäns nyckelbiotopsinventering samt sumpskogsinventeringen.

Smålands flora. Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och kryptogamer.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Bilagor:

4.1 Skötselplankarta

Bilaga 4.1
Skötselplankarta

NATURRESERVATET STAMSJÖVÄGEN

Tillhör Länstyrelsens ärende dnr 511-3758-12

 Gräns för naturreservat

 Gräns för skötselområde

1 - 8 Skötselområde

 Parkering

 Informationstavla

Skala 1:5 000

© Lantmäteriet

